

Dotazník pro žáky „Standardy učiva zeměpisu“

(Pokud není uvedeno jinak, označte jednu vybranou odpověď)

1) Můj vztah k vyučovacímu předmětu Zeměpis je:

- a) velmi pozitivní
- b) spíše pozitivní
- c) lhostejný
- d) spíše negativní
- e) velmi negativní

2) Můj vztah k zeměpisu je ovlivněn zejména (můžete označit i více odpovědí):

- a) obsahovou stránkou předmětu
- b) praktickým využitím znalostí a dovedností z předmětu
- c) osobou vyučujícího
- d) jiný důvod (uvedte jaký):

3) Zeměpisu (geografii) bych se chtěl věnovat ve své profesní kariéře:

- a) ano (např. jako učitel, kartograf, meteorolog, geolog, geoinformatik apod.)
- b) částečně (např. jako pracovník v cestovním ruchu)
- c) nechci se věnovat
- d) nevím

4) Maturovat ze zeměpisu budu:

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) nevím

5) Požadavky kladené školou na výstupní úroveň mých středoškolských znalostí a dovedností ze zeměpisu jsou mi:

- a) téměř bez výhrad jasné
- b) spíše jasné
- c) spíše nejasné
- d) zcela nejasné

Třída:

Škola: Gymnázium a SOŠPg Čáslav

6) Víím, co je Školní vzdělávací program (ŠVP):

a) ano

b) ne

7) Uvedte, kde se můžete se Školním vzdělávacím programem (ŠVP) vaší školy seznámit:

8) Školní vzdělávací program (ŠVP) využívám při přípravě na hodiny zeměpisu:

a) často

b) občas

c) minimálně

d) vůbec

e) nevím co to je ŠVP

9) Školní vzdělávací program (ŠVP) využívám při přípravě na jiné vyučovací hodiny (mimo zeměpisu):

a) často

b) občas

c) minimálně

d) vůbec

e) nevím co to je ŠVP

10) Jak souhlasíte s tvrzením, že část Školního vzdělávacího programu (ŠVP) vaší školy věnovaná předmětu zeměpis je pro potřeby výuky nedostatečná (např. nesrozumitelná, příliš stručná a obecná apod.):

a) rozhodně souhlasím

b) spíše souhlasím

c) spíše nesouhlasím

d) rozhodně nesouhlasím

e) neznám obsah ŠVP

11) Myslíte si, že by pro zkvalitnění výuky bylo vhodné vytvořit pro žáky přehledná a jednoznačná kritéria úspěšného absolvování výuky zeměpisu (tzv. Zeměpisné standardy):

a) rozhodně ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) rozhodně ne

12) Měli byste zájem využívat Zeměpisné standardy (při přípravě na hodiny zeměpisu, při přípravě k maturitě apod.):

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

13) Které vlastnosti by z Vašeho pohledu žáka měly Zeměpisné standardy splňovat (můžete označit libovolný počet odpovědí; před označením odpovědí si nejprve všechny nabízené možnosti přečtete):

- a) požadavky na znalosti a dovednosti žáka by měly být psané spíše formou souvislého textu
- b) požadavky na znalosti a dovednosti žáka by měly být psané spíše schematicky formou odrážek
- c) požadavky na znalosti a dovednosti žáka by měly být formulovány spíše **obecněji** (např.: „Žák popíše rozmanité formy státního zřízení“)
- d) požadavky na znalosti a dovednosti žáka by měly být formulovány spíše **detailněji** (např.: „Žák popíše rozmanité formy státního zřízení – parlamentní republiku, prezidentskou republiku, absolutistickou monarchii, konstituční monarchii“)
- e) formulace požadavků na znalosti a dovednosti žáka v sobě **mají nebo spíše mají** obsahovat návrhy řešení, jak má být požadavek splněn (např.: „Žák popíše dvojpólní zemědělský systém jako systém obhospodařování půdy spočívající v obdělávání poloviny pozemku, zatímco druhá polovina leží dočasně ladem, aby se přirozenou cestou obnovila její úrodnost“)
- f) formulace požadavků na znalosti a dovednosti žáka v sobě **nemají nebo spíše nemají** obsahovat návrhy řešení, jak má být daný požadavek žákem splněn (např.: „Žák popíše dvojpólní zemědělský systém“)
- g) zeměpisné standardy by měly pro každou kapitolu učiva obsahovat seznam klíčových pojmů
- h) zeměpisné standardy by měly obsahovat spíše obecná kritéria známkování
- i) zeměpisné standardy by měly obsahovat spíše detailní kritéria známkování
- j) standardy nemusí obsahovat kritéria známkování

Pokud chcete, uveďte další vlastnosti:

14) Prostudujte si předložená 4 různá zpracování požadavků na vaše znalosti a dovednosti ze zeměpisu (zde konkrétně na téma „Stavba zemského tělesa a působení endogenních sil“), která jsou označena písmeny A, B, C, D. Zhodnoťte srozumitelnost (nikoliv množství!) požadavků kladených na žáka a možnosti praktického využití při přípravě na výuku (maturitu apod.). Sestavte jejich pořadí podle vašich preferencí.

1. místo – zpracování písmeno:

2. místo – zpracování písmeno:

3. místo – zpracování písmeno:

4. místo – zpracování písmeno:

Dotazník pro žáky „Standardy učiva zeměpisu“

Čtyři různá zpracování (A – D) na téma „Stavba zemského tělesa a působení endogenních sil“

Zpracování „A“ „Stavba zemského tělesa, působení endogenních sil“

Rozpracované školní výstupy Žák	Školní učivo rozpracované v tématech
<ul style="list-style-type: none"> Objasní s porozuměním stavbu zemského tělesa a zemské kůry a její členění na litosférické desky 	Přírodní obraz Země <ul style="list-style-type: none"> Stavba zemského tělesa
<ul style="list-style-type: none"> vyjádří základní představu o působení vnitřních přírodních sil v zemském tělese, o mechanismu litosférických desek, o vzniku a zániku zemské kůry, ostrovních oblouků a oceánských příkopů, o vrásnění a zlomech zemské kůry, o vzniku vrásnových a kerných pohoří a o rozpínání oceánského dna 	Přírodní obraz Země <ul style="list-style-type: none"> Vnitřní přírodní síly Zemětřesení a sopečná činnost
<ul style="list-style-type: none"> objasní s porozuměním vnitřní přírodní síly působící na zemský povrch a projevující se zemětřesením, sopečnou činností a vznikem sopečných pohoří 	
<ul style="list-style-type: none"> vyhledá na fyzické mapě světa nejčastější oblasti s výskytem zemětřesení a sopečné činnosti 	
<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí na příkladech příčiny a důsledky přírodních katastrof způsobených vnitřními přírodními silami na přírodu a na život lidí 	

Zpracování „B“ „Stavba zemského tělesa, působení endogenních sil“

Výstup předmětu - student	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy 	Země jako geologické těleso <ul style="list-style-type: none"> • Složení zemského tělesa, složení – • Zemské sféry – chemické, mineralogické a petrologické složení Země • Geologická historie Země – geologická období vývoje Země
<ul style="list-style-type: none"> • porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí • analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů • analyzuje různé druhy poruch v litosféře 	Litosféra <ul style="list-style-type: none"> • litosférické desky, pevniny a oceány, zemská kůra • georeliéf, vnitřní a vnější geomorfologické síly, tvary zemského povrchu • georeliéf, vnitřní a vnější geomorfologické síly, tvary zemského povrchu • mechanické a chemické zvětrávání, sedimentace, srážení • mechanismus deskové tektoniky, změny polohy kontinentů • zemětřesení a vulkanismus

Zpracování „C“ „Stavba zemského tělesa, působení endogenních sil“

Výstupy ŠVP -žák	Učivo
Terminologicky správně popíše vnitřní složení Země. Popíše princip tvorby zemského magnetismu a vyjmenuje některé jeho důsledky. Se znalostí mechanismu deskové tektoniky lokalizuje a vysvětlí jevy na rozhraní litosférických desek. Uplatňuje principy deskové tektoniky při vysvětlení zemětřesení, vulkanismu a plutonismu.	Složení země, hotspot. Desková tektonika, Rozhraní litosferických desek a doprovodné jevy. Vulkanismus a plutonismus, zemětřesení a tsunami. Richterova stupnice. Tvary oceánského dna. Horninový cyklus, tvorba a stáří hornin. Mechanismy orogeneze. Vrásnění, zlomová činnost, dómy, sopečná pohoří.
Rozpozná a správně pojmenuje tvary vulkanického reliéfu na blokdiagramech, fotografiích i v terénu. Lokalizuje nejvýraznější vulkanické jevy světa. Rozlišuje petrografické složení oceánské a pevninské zemské kůry, terminologicky správně popisuje genezi tvarů oceánského dna.	
Popíše a načrtne mechanismus vrásnění, zlomové činnosti. Vyvodí důsledky katastrof (zemětřesení, tsunami, exploze vulkánu) pro život lidí, ovládá způsoby chování při těchto katastrofách.	

Zpracování „D“ „Stavba zemského tělesa, působení endogenních sil“

Poznámka: z prostorových důvodů jsou jako ukázka zpracování uvedeny na následujících dvou stranách pouze některé celky daného tématu

	Žák
Cílový stav:	Popíše vnitřní strukturu a složení zemského tělesa; porovná možnosti a limity výzkumu zemského nitra.
Indikátory cílového stavu:	<p>... nakreslí řez zemským tělesem a označí jeho jednotlivé vrstvy (zemská kůra, Mohorovičičova plocha, zemský plášť, vnější a vnitřní jádro, astenosféra a litosféra) a uvede přibližné hloubky jednotlivých rozhraní</p> <p>... objasní význam astenosféry pro pohyb litosférických desek</p> <p>... uvede hlavní prvky, sloučeniny a horniny vyskytující se v jednotlivých částech zemského tělesa (Si, Al, SiO₂ v zemské kůře; andezit v zemském plášti; Fe, Ni v zemském jádře)</p> <p>... rozlišuje pevninskou a oceánskou zemskou kůru a uvede jejich typickou mocnost (30 – 80 km x 5 – 12 km)</p> <p>... porovná možnosti a limity jednotlivých způsobů výzkumu zemského nitra (doly, vrty, výzkum seismických vln)</p>
Cílový stav:	Charakterizuje litosférické desky a jejich rozhraní; uvede jejich příklady a lokalizuje je na mapě; analyzuje mechanismus pohybu litosférických desek; navrhne důkazy pohybu litosférických desek a vyvodí důsledky těchto pohybů.
Indikátory cílového stavu:	<p>... definuje litosférické desky jako dílčí bloky litosféry pohybující se po astenosféře</p> <p>... určí podle Atlasu světa geologické stáří jednotlivých litosférických desek</p> <p>... jmenuje a na mapě ukáže různé litosférické desky (např. desku NAZCA, Jihoamerickou desku, Severoamerickou desku, Eurasijskou desku, Africkou desku, Somálskou desku apod.)</p> <p>... určí jako příčinu pohybu litosférických desek pohybu hmoty v zemském plášti</p> <p>... určí jako zdroj energie pohybu litosférických desek teplo zemského nitra</p> <p>... uvede rychlost pohybu litosférických desek řádově cm/rok</p> <p>... jmenuje jednotlivé typy rozhraní mezi litosférickými deskami (konvergentní: kolize, subdukce; divergentní: na dně oceánu, na pevnině; neutrální)</p> <p>... načrtne schéma jednotlivých typů rozhraní včetně příslušného popisu (užívá termíny rift, středoocéánský hřbet, hlubokomořský příkop, transformní zlom apod.)</p> <p>... uvede příklady konvergentního rozhraní (např. Andy), divergentního rozhraní na dně oceánu (např. Středoatlantský hřbet), divergentního rozhraní na pevnině (např. východní Afrika) a neutrálního rozhraní (např. zlom San Andreas u Kalifornie) a lokalizuje je na mapě</p> <p>... vyvodí spojitost rozhraní litosférických desek se zemětřesením a orogenetickými pochody (sopečná činnost, vrásnění, zlomy)</p>

Cílový stav:	Vysvětlí mechanismus vzniku zemětřesení; zhodnotí dopady zemětřesení na přírodní sféru a lidskou společnost a navrhne postupy a opatření k jejich eliminaci.
Indikátory cílového stavu:	<p>... dělí zemětřesení podle vzniku na tektonická, sopečná a řítivá</p> <p>... vysvětlí mechanismus vzniku tektonických zemětřesení pohybem litosférických desek či jejich částí, sopečných zemětřesení vulkanickou aktivitou a řítivých zemětřesení řícením skalisek či stropů jeskyní</p> <p>... uvede tektonická zemětřesení jako nejčastější typ zemětřesné činnosti</p> <p>... načrtne schéma mechanismu šíření zemětřesných vln, včetně zakreslení hypocentra jako ohniska vzniku zemětřesení a epicentra jako místa na zemském povrchu nacházejícím se nad hypocentrem</p> <p>... klade nejničivější dopady zemětřesení do oblasti jeho epicentra</p> <p>... uvede RichtEROVU a Mercalliho stupnici jako škály intenzity zemětřesení</p> <p>... odhadne podle uvedené hodnoty RichtEROVY škály rozsah účinku zemětřesení</p> <p>... určí oblasti rozhraní litosférických desek a tektonických zlomů jako oblasti s intenzivní zemětřesnou aktivitou</p> <p>... uvede západní Čechy a jižní Moravu jako oblasti s nejčastějšími projevy zemětřesení v České republice</p> <p>... porovná účinky různě silných zemětřesení v různých částech světa a určí příčiny odlišných dopadů na společnost</p> <p>... zhodnotí rizika výstavby jaderných elektráren v tektonicky aktivních oblastech</p> <p>... vyhledá webové stránky týkající se problematiky zemětřesení (např. http://earthquake.usgs.gov/)</p> <p>... navrhne jako preventivní opatření k eliminaci dopadů zemětřesení výstavbu budov odolných zemětřesení</p> <p>... navrhne jako preventivní opatření k eliminaci dopadů zemětřesení celosvětové sledování seismické aktivity</p> <p>... uvědomuje si význam včasné komunikace mezi seismologickými stanicemi a ohroženými lokalitami při předcházení následků tsunami</p>